

**Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan komission ehdotukset Euroopan unionin finanssipolitiikan sääntöjen muuttamiseksi (*Finanssipolitiikan säännöt*)**

Perustuslain 96 §:n 2 momentin perusteella lähetetään eduskunnalle Euroopan komission tekemät ehdotukset Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi talouspolitiikan ja monenvälisen julkisen talouden valvonnan tehokkaasta yhteensovittamisesta ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta (COM(2023) 240 final), neuvoston asetukseksi liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanon nopeuttamisesta ja selkeyttämisestä annetun asetuksen (EY) N:o 1467/97 muuttamiseksi (COM(2023) 241 final) ja neuvoston direktiiviksi julkisen talouden kehyksiä koskevista vaatimuksista annetun direktiivin (2011/85/EU) muuttamiseksi (COM(2023) 242 final) sekä ehdotuksista laadittu muistio.

Helsingissä 14.7.2023

Valtiovarainministeri Riikka Purra

Hallitusneuvos Seppo Tanninen

4.7.2023

**EUROOPAN KOMISSION EHDOTUKSET EUROOPAN UNIONIN FINANSSIPOLITIIKAN SÄÄNTÖJEN MUUTTAMISEKSI****1 Ehdotuksen tausta ja tavoite**

Euroopan komissio julkaisi 26.4.2023 ehdotuksensa lainsäädäntömuutoksista Euroopan unionin (EU) finanssipolitiikan sääntökehikon uudistamiseksi. Lainsäädäntömuutuskokonaisuus sisältää kolme ehdotusta:

- ehdotus liitteineen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi talouspolitiikan ja monenvälisen julkisen talouden valvonnan tehokkaasta yhteensovittamisesta ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta (COM(2023) 240 final), jäljempänä ennaltaehkäisevää osaa koskeva asetukset,
- ehdotus neuvoston asetukseksi liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanon nopeuttamisesta ja selkeyttämisestä annetun asetuksen (EY) N:o 1467/97 muuttamiseksi (COM(2023) 241 final), jäljempänä korjaavaa osaa koskevan asetuksen muutos, ja
- ehdotus neuvoston direktiiviksi julkisen talouden kehyksiä koskevista vaatimuksista annetun direktiivin (2011/85/EU) muuttamiseksi (COM(2023) 242 final), jäljempänä budjettikehysdirektiivi.

Lainsäädäntöehdotuksia edelsi laaja keskustelu talouspolitiikan koordinaatiokehikon toiminnasta lainsäädäntöön sisältyvien arviointilausekkeiden mukaisesti. Ensimmäinen lausekkeiden mukainen arvio tehtiin joulukuussa 2014 (COM(2014) 0905 final), mutta tämä ei johtanut lainsäädäntömuutoksiin. Komissio käynnisti toisen arvion helmikuussa 2020 (COM(2020) 55 final). Keskustelut keskeytyivät jo keväällä 2020 koronaviruksen seurauksena. Komissio käynnisti keskustelut uudelleen 19.10.2021 julkaisemalla tiedonannon (COM(2021) 662 final), jossa käsiteltiin koronaviruksen taloudellisia vaikutuksia ja kriisin opetuksia sekä tämän vaikutuksia talouspolitiikan koordinaatioon. Tämän jälkeen erityisesti komiteatasolla käytiin teemakohtaisia keskusteluja syksyn 2021 ja kevään 2022 aikana. Lisäksi komissio järjesti keskustelujen rinnalla julkisen konsultaation, joka päättyi 31.12.2021. Komissio julkaisi 9.11.2022 tiedonannon (COM(2022) 583 final) kaavailemistaan uudistuksista talouspolitiikan koordinaatioon. Eduskunnalle on annettu komission tiedonnoista valtioneuvoston selvitys E 14/2020 vp sekä jatko selvitykset EJ 12/2021 vp ja EJ 10/2022 vp. Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto otti kantaa komission kaavailemiin uudistuksiin päätelmissään 16.3.2023.

Uudistusten tavoitteena on komission mukaan jäsenvaltioiden velkakestävyys vahvistaminen samalla kannustaen kestävään ja osallistavaan talouskasvuun uudistusten ja investointien avulla. Lisäksi tavoitteena on korjata nykyisen finanssipolitiikan sääntökehikon puutteita. Ehdotuksissa huomioidaan kohonneet velkatasot ja opetukset pandemianaikaisesta koordinoitusta politiikasta, ja ne pyrkivät parantamaan EU:n valmiutta kohdata tulevaisuuden haasteita, tekemään EU:n taloudesta vihreämmän, digitaalisemman, osallistavamman ja kestäkykyisemmän sekä

vahvistamaan EU:n kilpailukykyä. Perussopimuksen viitearvot 3 prosenttia julkisen talouden alijäämälle sekä 60 prosenttia julkisen talouden velalle suhteessa BKT:hen pysyvät uudistuksessa ennallaan.

Vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osaa koskevan uudistuksen tavoitteena on siirtyä kohti riskiperusteisempaa lähestymistapaa. Tämä tarkoittaisi jäsenvaltioiden luokittelua velkaantumisen haasteiden mukaan. Lisäksi olennainen osa olisi uudistus- ja investointitavoitteiden yhdistäminen osaksi finanssipolitiikan valvontaa uusien keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisten suunnitelmien kautta. Korjaavaan osaan tehtävien muutosten tavoitteena on kohtuullistaa ja eriyttää velanvähentämistavoitteita sekä vahvistaa velkaan perustuvaa liiallista alijäämää koskevaa menettelyä. Useat korjaavan osan muutoksista koskevat korjaavan osan soveltamisesta yhteen uuden ennaltaehkäisevän osan mukaiseksi.

Direktiivimuutoksen tavoitteena on yksinkertaistaa nykyistä lainsäädäntöä. Tavoitteena on myös laajentaa säännöksiä liittyen itsenäisiin finanssipolitiikan valvojiin ja täsmentää raportointivaatimuksia, mukaan lukien ehdollisiin vastuisiin liittyviä vaatimuksia. Kansallista omistajuutta pyritään parantamaan kasvattamalla itsenäisten finanssipoliittisten valvojien roolia, myös euroalueen ulkopuolisissa maissa. Tavoitteena on myös keskipitkän aikavälin näkökulman vahvistaminen ja julkisen talouden laadun parantaminen.

Komission mukaan ehdotukset lainsäädäntömuutoksista sääntökehikon uudistamiseksi sisällyttävät unionin lainsäädäntöön talous- ja rahaliiton vakaudesta, yhteensovittamisesta sekä ohjauksesta ja hallinnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä finanssipoliittinen sopimus, III Osaston sisällön sopimuksen 16 artiklan mukaisesti. Ehdotettu lainsäädäntökokonaisuus säilyttää komission mukaan finanssipoliittisen sopimuksen keskipitkän aikavälin näkökulman budjettikurin saavuttamiseksi ja kasvun edistämiseksi. Kokonaisuus sisältää komission mukaan vahvemman maakohtaisen ulottuvuuden, jolla pyritään lisäämään kansallista omistajuutta muun muassa vahvistamalla itsenäisiä finanssipolitiikan valvojia. Ennaltaehkäisevää osaa koskevan asetusehdotuksen sisällyttämä analyysi nettomenoista mahdollistaa finanssipoliittisessa sopimuksessa edellytetyn kokonaisarvioinnin. Komissio katsoo myös, että finanssipoliittisen sopimuksen tapaan ennaltaehkäisevää osaa koskevassa asetusehdotuksessa sallitaan väliaikaiset poikkeamat keskipitkän aikavälin suunnitelmasta vain poikkeustapauksissa. Jos keskipitkän aikavälin suunnitelmasta poikkeaa merkittävästi, olisi sopimuksen tapaan toteutettava toimenpiteitä poikkeamien korjaamiseksi tietyn ajan kuluessa. Komission mukaan lainsäädäntökokonaisuus vahvistaa sovitusti julkisen talouden valvontaa ja täytäntöönpanomenettelyjä vakaan ja kestävä julkisen talouden sekä kestävä ja osallistavan kasvun aikaansaamiseksi.

## **2 Ehdotuksen pääasiallinen sisältö**

Uusi ennaltaehkäisevää osaa koskeva asetus vastaa pitkälti komission 9.11.2022 julkaistussa tiedonannossa kaavailemia muutoksia huomioiden talous- ja rahoitusasioiden neuvoston maaliskuussa hyväksymät päätelmät. Komission ehdotuksen keskiössä ovat kansalliset keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteelliset suunnitelmat, jotka sisältävät julkisen talouden sopeutuspolun nettomenoille vähintään neljän vuoden ajanjaksolle sekä investoinnit ja rakenteelliset uudistukset. Jäsenvaltioiden olisi mahdollista hakea suunnitelmaan 3 vuoden lisäsopeutusaika sitoutumalla erillisiin rakenteellisiin lisäuudistuksiin ja lisäinvestointeihin.

Prosessi käynnistyisi komission laatimilla teknisillä julkisen talouden sopeutusurilla. Komissio laatii teknisen uran nettomenoille jäsenvaltioille, joiden julkinen velka ylittää 60 prosenttia tai alijäämä 3 prosenttia suhteessa BKT:hen, vähintään neljäksi ja enintään seitsemäksi vuodeksi.

Ennen kuin jäsenvaltiot esittäisivät kansallisen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelmansa, ne kävisivät siitä teknistä vuoropuhelua komission kanssa. Komissio antaisi tämän jälkeen arvion jokaisen jäsenvaltion suunnitelmasta, minkä jälkeen neuvosto hyväksyisi jäsenvaltioiden suunnitelmat ja niiden sisältämän sopeutusuran nettomenoille ja uudistus- ja investointisitoumukset.

Lisäsopeutusajan edellytyksenä olevien määräaikaisten uudistusten ja investointien tulisi mm. edistää kasvua, tukea julkisen talouden kestävyyttä, sisältää unionin yhteisiä painopisteitä, ottaa huomioon asianomaiset maakohtaiset suositukset ja sisältää maakohtaisia investointiprioriteetteja.

Jäsenvaltioilla olisi objektiivisten tekijöiden johdosta tai hallituksen vaihtuessa mahdollista päivittää suunnitelmaa. Lisäksi tietyissä tilanteissa neuvosto voisi komission suosituksesta suosittelaa jäsenvaltioille, että komission tekninen ura korvaisi jäsenvaltion sopeutusuran.

Keskeisin muutos korjaavassa osassa olisi julkisen talouden velkaa koskevan kriteerin arvioinnin ja tämän rikkoutumisen perusteella käynnistettävä liiallisen alijäämän menettelyn muuttaminen. Velan alentamista tähän asti koskenut 1/20-sääntö poistettaisiin, ja velan riittävä vähentäminen määriteltäisiin neuvoston hyväksymällä julkisen talouden sopeutusuralla pysymisen kautta. Muita muutoksia korjaavassa osassa olisivat: SEUT 126 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukainen poikkeuksellisen ja väliaikaisen määritelmät viitearvon ylittämisen yhteydessä muuttuisivat erityisesti sitä kautta, että niihin lisättäisiin koko EU:n tai euroalueen laajuinen taantuma; lisättäisiin neuvoston ja talous- ja rahoituskomitean lausuntojen, päätösten ja suositusten julkisuutta. Muilta osin julkisen talouden alijäämää koskeva kriteeri ja tämän rikkoutumisen perusteella käynnistettävä liiallisen alijäämän menettely säilyisivät ennallaan.

Budjettikehysdirektiivin merkittävimmät muutosehdotukset koskevat keskipitkän aikavälin suunnittelua, mukaan lukien uudistusten ja investointien sisällyttämistä siihen; itsenäisten finanssipolitiikan valvojien asemaa, jota vahvistettaisiin ja monipuolistettaisiin merkittävästi; tarkennuksia tilastoihin ja niiden julkaisuun, erityisesti onnettomuuksiin ja ilmastoriskeihin liittyvistä ehdollisista veloista sekä määrittelyistä takauksista.

#### Ennaltaehkäisevää osaa koskeva asetus

##### *I LUKU: Asiasisältö ja määritelmät, 1–2 artiklat*

Asetusehdotuksen 1 artiklassa on asetuksen tarkoitus. Asetus vahvistaa säännökset jäsenvaltioiden talouspolitiikan tehokkaalle koordinaatiolle keskipitkän aikavälin suunnittelulla.

Ehdotuksen 2 artikla sisältää asetuksessa käytetyt määritelmät, joita ovat 1) 'maakohtaiset suositukset' 2) 'nettomenot'; 3) 'tekninen ura' 4) 'nettomenopolku'; 5) 'kansallinen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma' 6) 'vuotuinen edistymisraportti'; 7) 'sopeutusjakso'; 8) 'valvontatili'; 9) 'rakenteellinen jäämä'; ja 10) 'rakenteellinen perusjäämä'

##### *II LUKU: Eurooppalainen ohjausjakso, 3–4 artiklat*

Ehdotuksen 3 artiklassa säädetään neuvoston ja komission suorittamasta monenvälisestä valvonnasta eurooppalaisella ohjausjaksolla SEUT-sopimuksessa asetettujen tavoitteiden ja vaatimusten mukaisesti talouspolitiikan tiiviimmän koordinoinnin ja jäsenvaltioiden taloudellisen ja sosiaalisen lähentymisen varmistamiseksi. Eurooppalainen ohjausjaksoon sisältyisi jatkossa vakaus- ja lähentymisohjelmien ja kansallisten uudistusohjelmien sijaan jäsenvaltioiden julkisen

talouden keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisten suunnitelmien esittämisen, arvioinnin ja hyväksymisen sekä niiden seurannan vuotuisten edistymisraporttien avulla, sekä muut Euroopan parlamentin ja neuvoston SEUT-sopimuksen 121 artiklan 6 kohdan mukaisesti vahvistamat monenväliset valvontamenettelyt.

Ehdotuksen 4 artiklassa todetaan eurooppalaisen ohjausjakson täytäntöönpanosta, että arvioidaan jäsenvaltioiden keskipitkän aikavälin suunnitelmia, vuotuisia edistymisraportteja ja niiden taloudellista ja sosiaalista tilaa neuvoston tulisi komission suosituksesta antaa suosituksia jäsenvaltioille. Jäsenvaltioiden olisi otettava huomioon talouspolitiikan laajat suuntaviivat, työllisyyden suuntaviivat ja eurooppalaisella ohjausjaksolla annetut suositukset ennen keskeisten päätösten tekemistä talous-, työllisyys- ja budjettipoliittikkansa kehittämisessä. Jos jäsenvaltio ei noudattaisi saamaansa ohjeistusta, seurauksena voisi olla (a) uusia maakohtaisia suosituksia, (b) SEUT-sopimuksen 121 artiklan 4 kohdan mukainen komission varoitus tai neuvoston suositus, (c) tämän asetuksen, neuvoston asetuksen (EY) N:o 1467/97 tai asetuksen (EU) N:o 1176/2011 mukaiset toimenpiteet.

### *III LUKU: Tekninen ura, 5–8 artiklat*

Ehdotuksen 5 artiklan mukaan komissio laatii jokaiselle velan 60 prosentin tai alijäämän 3 prosentin viitearvon ylittävälle jäsenvaltiolle teknisen uran nettomenoille neljän vuoden vähimmäissopeutusjaksolle ja sen mahdolliselle pidentämiselle kolmella vuodella.

Ehdotuksen 6 artiklassa luetellaan vaatimukset tekniselle uralle. Uran tulisi varmistaa, että: a) julkinen velkasuhde saatetaan laskevalle uralle tai pysyy uskottavasti laskevalla uralla tai pysyy vakaalla tasolla; b) julkisen talouden alijäämä saatetaan ja pidetään alle kolmen prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen; c) finanssipoliittinen sopeutus keskipitkän aikavälin suunnitelman aikana on vähintään suhteellinen koko sopeutusjakson sopeutusvaatimukseen; d) julkinen velkasuhde suunnitteluhorisontin lopussa on pienempi kuin julkinen velkasuhde teknisen uran alkamista edeltävänä vuonna; e) kansallinen nettomenojen kasvu jää keskimäärin alle keskipitkän aikavälin tuotannon kasvun suunnitelman horisontin yli. Tarkemmat kriteerit erikseen kullekin jäsenmaalle tehtävälle tekniselle uralle määritetään liitteessä 1.

Ehdotuksen 7 artiklassa säädetään komission ohjeistuksesta suunnitelmien laadintaan. Sinä vuonna, kun jäsenvaltio toimittaa ensimmäisen kerran suunnitelmansa komission tulisi 1. maaliskuuta mennessä julkaista a) keskipitkän aikavälin julkinen velkaprojektiokehikko (*public debt projection framework*) ja sen tulokset, b) makrotaloudellinen ennuste ja oletukset sekä c) tekninen ura tarvittaessa ja sitä vastaava rakenteellinen perusjäämä. Komission olisi julkaistava edellä mainittu kokonaisuus myös kolmen viikon sisällä jäsenvaltion pyynnöstä laatia uusi suunnitelma. Jäsenvaltioille, jotka alittavat 3 prosentin alijäämän suhteessa BKT:hen ja 60 prosentin julkisen velan suhteessa BKT:hen viitearvot, tulisi komission tarjota teknistä tietoa siitä rakenteellisesta perusjäämästä, joka vaadittaisiin alijäämän pitämiseksi kolmen prosentin viitearvon alapuolella muuttumattoman politiikan oletuksella keskipitkän aikavälin suunnitelmaa seuraavaan kymmenen vuoden aikana. Komission tulisi päivittää tekniset urat ja määrällinen ohjeistus vähintään kerran neljässä vuodessa ennen seuraavaan jakson keskipitkän aikavälin suunnitelman toimittamista.

Ehdotuksen 8 artiklan mukaan komissio käyttäisi liitteessä V tarkoitettua menetelmää arvioidakseen uskottavuutta, että asianomaisen jäsenvaltion ennustettu julkinen velkasuhde olisi laskussa tai pysyisi varovaisella tasolla. Komissio julkistaisi analyysinsä ja siinä käytetyt tiedot.

### *IV LUKU: Keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteelliset suunnitelmat, 9-19 artiklat*

Ehdotuksen 9 artiklan mukaan jokaisen jäsenvaltion tulisi toimittaa neuvostolle ja komissiolle kansallinen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma ennen asetuksen voimaantuloa seuraavan huhtikuun loppua. Jäsenvaltio ja komissio voisivat sopia suunnitelman toimittamisajan kohtuullisesta pidentämisestä. Suunnitelma olisi julkinen.

Ehdotuksen 10 artiklan mukaan jäsenvaltion olisi käytävä teknistä vuoropuhelua komission kanssa, jotta varmistettaisiin, että suunnitelma olisi asetuksen mukainen.

Ehdotuksen 11 artiklassa säädetään keskipitkän aikavälin suunnitelmien sisällöstä. Suunnitelmien tarkemmat tietovaatimukset olisivat liitteessä II. Erityisesti suunnitelmassa tulisi esittää nettomenopolku vähintään neljälle vuodelle sekä makrotaloudelliset oletukset ja suunnitellut finanssipoliittiset ja rakenteelliset toimet. Suunnitelmassa tulisi kuvailla myös jäsenvaltioiden toimet maakohtaisiin suosituksiin vastaamiseksi ja toimet komission varoituksiin tai neuvoston suosituksiin vastaamiseksi. Jos jäsenvaltion suunnitelmassa esittämä nettomenopolku olisi korkeampi kuin tekninen ura, tulisi suunnitelmassa esittää pitäviä ja todistettavissa olevia perusteita erojen selittämiseksi.

Ehdotuksen 12 artiklan mukaan keskipitkän aikavälin suunnitelman olisi a) varmistettava tarpeellinen finanssipoliittinen sopeutus julkisen velan saattamiseksi laskevalle uralle viimeistään sopeutusjakson lopussa tai sen pitämiseksi vakaalla tasolla sekä julkisen talouden alijäämän tuomiseksi tai pitämiseksi kolmen prosentin viitearvon alapuolella keskipitkällä aikavälillä. Suunnitelmassa olisi myös selitettävä, b) miten se varmistaisi investoinnit ja uudistukset, jotka vastaisivat eurooppalaisella ohjausjaksolla annettuihin maakohtaisiin suosituksiin, korjaisivat makrotalouden epätasapainoa koskevan menettelyn puitteissa tunnistettuja makrotalouden epätasapainoja sekä huomioisivat liitteen VI mukaiset unionin yhteiset prioriteetit. Lisäksi olisi selitettävä, c) miten sopeutusuran pidentämiseen tähtäävien uudistusten ja investointien toteutus varmistettaisiin sekä olisi selitettävä, d) miten varmistettaisiin suunnitelman yhteneväisyys elpymis- ja palautumissuunnitelman kanssa elpymis- ja palautumistukivälineen voimassaolokautana.

Ehdotuksen 13 artiklassa säädetään ehdoista sopeutusjakson pidentämiseksi. Jäsenvaltio voisi hakea pidennystä sopeutusjaksoonsa kolmella vuodella sitoutumalla asetettujen tavoitteiden mukaisiin uudistuksiin ja investointeihin. Sopeutusjakson pidentämiseksi edellytettujen uudistusten ja investointien laajuus olisi suhteessa jäsenvaltion julkisen velan ja keskipitkän aikavälin kasvun haasteisiin. Uudistus- ja investointikokonaisuuden tulisi muun muassa edistää kasvua, tukea julkisen talouden kestävyyttä, huomioida asianmukaiset maakohtaiset suositukset sekä varmistaa, että kansallisesti rahoitettujen julkisten investointien taso kokonaisuudessaan suunnitelman aikana olisi korkeampi kuin keskipitkän aikavälin taso ennen suunnitelmaa. Jokaisen uudistus- ja investointisitoumuksen tulisi olla tarpeeksi yksityiskohtainen, etupainotteinen, ajallisesti rajattu ja todennettava. Uudistus- ja investointisitoumukset arvioitaisiin liitteen VII mukaan.

Ehdotuksen 14 artiklassa säädetään jäsenvaltion mahdollisuudesta päivittää suunnitelmaa. Jäsenvaltio voisi pyytää mahdollisuutta toimittaa komissiolle päivitetyn suunnitelman ennen sopeutusjakson loppua, jos objektiiviset tekijät estäisivät suunnitelman toimeenpanoa tai jos uusi hallitus pyytäisi uuden suunnitelman tekemistä. Ennen uutta suunnitelmaa komissio toimittaisi raportissaan talous- ja rahoituskomitealle uuden teknisen uran. Ottaen huomioon jäsenvaltion jo tehdyn tai tekemättömän sopeutuksen, uuden teknisen uran ei tulisi sallia julkisten menojen sopeutuksen (*fiscal adjustment effort*) eteenpäin siirtämistä tai alempaa sopeutusvaatimusta.

Ehdotuksen 15 artiklan mukaan komission olisi arvioitava suunnitelmat pääsääntöisesti kahden kuukauden sisällä suunnitelman toimittamisesta. Suunnitelmaa arvioitaessa komission olisi jokaisen jäsenvaltion tapauksessa tutkittava: a) varmistaisiko suunnitelma, että julkinen velkasuhde saatetaan laskevalle uralle tai pysyy uskottavasti laskevalla uralla tai pysyy vakaalla tasolla; b) pysyisikö julkisen talouden alijäämä 3 prosentin viitearvon alapuolella koko suunnitelman ajan tai laskisiko se nopeasti viitearvon alapuolelle viimeistään sopeutusjakson lopussa; c) pysyisikö julkisen talouden alijäämä 3 prosentin viitearvon alapuolella kymmenen vuoden aikana; d) olisiko julkisen talouden sopeutus suunnitelmassa vähintään suhteellinen koko sopeutusjakson sopeutukseen; e) olisiko sopeutus korjaavaa osaa koskevan asetuksen muutoksen 3 artiklan mukaista, jos jäsenvaltion alijäämä on yli 3 prosentin viitearvon, eli yhdenmukainen vähintään 0,5 prosentin bruttokansantuotteesta vuosittaisen vähimmäissopeutuksen kanssa; f) olisiko julkinen velkasuhde suunnitteluhorisontin lopussa alle teknisen uran alkua edeltävän vuoden velkasuhteen. Lisäksi komission tulisi tarkastella täyttävätkö sopeutusjakson pidentämiseen tähtäävät uudistukset ja investoinnit tämän asetuksen vaatimukset ja olisivatko uudistukset ja investoinnit maakohtaisten suositusten mukaiset.

Ehdotuksen 16 artiklassa määritetään, että neuvoston tulisi pääsääntöisesti neljän viikon sisällä komission suosituksesta hyväksyä suositus, joka asettaisi nettomenopolun ja tarvittaessa hyväksyisi uudistukset ja investoinnit sopeutusjakson pidentämiseksi. Kun keskipitkän aikavälin suunnitelma sisältäisi korjaavaan suunnitelman liiallisten makrotaloudellisten epätasapainojen korjaamiseksi (30 artikla), neuvosto hyväksyisi suosituksessaan myös epätasapainojen korjaamiseksi vaadittavat uudistukset ja investoinnit.

Ehdotuksen 17 artiklassa säädetään neuvoston mahdollisuudesta suositaa komission suosituksesta, että jäsenvaltio toimittaisi päivitetyn suunnitelman, jos se ei vastaisi asetuksen keskeisiä vaatimuksia.

Ehdotuksen 18 artiklassa todetaan, että neuvosto suosittelee komission suosituksesta, että komission tekninen ura toimisi jäsenvaltion nettomenopolkuna, jos jäsenvaltio a) ei toimittaisi päivitettyä suunnitelmaa kuukauden sisällä neuvoston suosituksesta, b) jos neuvosto katsoisi, että päivitetty suunnitelma ei olisi asetuksen keskeisten vaatimusten mukainen tai c) jos jäsenvaltio ei toimittaisi uutta suunnitelmaa edellisen suunnitelmajakson päätyttyä.

Ehdotuksen 19 artiklan mukaan, jos jäsenvaltio ei noudattaisi tyydyttävästi sopeutusjakson pidentämiseksi sovittua uudistus- ja investointikokonaisuuttaan, voisi neuvosto komission suosituksesta suositaa lyhennettyä sopeutusjaksoa.

*V LUKU: Keskipitkän aikavälin suunnitelman toimeenpanosta, 20–25 artiklat*

Ehdotuksen 20 artiklassa säädetään, että jokaisen jäsenvaltion olisi toimitettava vuosittain 15. huhtikuuta mennessä suunnitelman toimeenpanon etenemisestä julkinen kertomus, jossa kerrottaisiin nettomenopolun, eurooppalaiseen ohjausjaksoon liittyvien uudistus- ja investointikokonaisuuksien ja tarvittaessa sopeutusjakson pidentämistä varten tehtyjen uudistusten ja investointien täytäntöönpanosta. Vuotuisen kertomuksen tulisi sisältää liitteen II mukaiset tiedot.

Ehdotuksen 21 artiklan mukaan komission tulisi seurata suunnitelman ja erityisesti nettomenopolun täytäntöönpanoa. Komissio perustaisi valvontatilin, joka toimisi liitteessä IV esitetyn mukaisesti, ja jonka avulla seurattaisiin nettomenojen kumulatiivisia ylä- ja alasuuntaisia poikkeamia nettomenopolulta.

Ehdotuksen 22 artiklassa säädetään, että budjettikehysdirektiivissä tarkoitettujen itsenäisten finanssipolitiikan valvojien olisi tehtävä arvio vuotuisessa kertomuksessa raportoiduista toteumatiedoista suhteessa nettomenopolkuun sekä analysoitava tekijöitä mahdollisten polulta poikkeamisten taustalla.

Ehdotuksen 23 artiklan mukaan komissio voisi osoittaa jäsenvaltiolle SEUT 121 artiklan 4 kohdan mukaisen varoituksen, jos poikkeama nettomenopolulta olisi merkittävä tai olisi riski, että julkisen talouden alijäämä ylittäisi 3 prosentin viitearvon. Komission suosituksesta neuvoston olisi kuukauden sisällä komission varoituksesta hyväksyttävä suositus jäsenvaltiolle soveltuvista toimenpiteistä.

Ehdotuksen 24 artiklassa määritetään, että neuvosto voisi komission suosituksesta hyväksyä suosituksen, jolla sallittaisiin jäsenvaltion poikkeaminen nettomenopolultaan vakavassa euroalueella tai EU:ta koskevassa laskusuhdanteessa ottaen huomioon, ettei julkisen talouden kestävyys keskipitkällä aikavälillä vaarantuisi. Neuvoston olisi määriteltävä tällaiselle poikkeamalle aikaraja. Vakavan laskusuhdanteen aikana komission olisi jatkettava velkakestävyuden valvontaa ja varmistettava toimenpiteiden koordinointi ja sopiva politiikkatoimikokonaisuus, joka ottaisi huomioon euroalueen ja EU:n ulottuvuuden. Neuvosto voisi komission suosituksesta pidentää aikaa, jona jäsenvaltiot voisivat poiketa nettomenopolulta, jos tilanne jatkuisi. Pidentäminen voisi tehdä useammin kuin kerran mutta vain enintään vuodeksi kerrallaan.

Ehdotuksen 25 artiklassa määritetään, että neuvosto voisi komission suosituksesta hyväksyä suosituksen, jolla sallittaisiin jäsenvaltion poikkeaminen nettomenopolultaan, jos jäsenvaltion kontrollin ulkopuolella olevat poikkeukselliset tilanteet johtaisivat merkittävään vaikutukseen julkiselle taloudelle, ottaen huomioon, ettei julkisen talouden kestävyys keskipitkällä aikavälillä vaarantuisi. Neuvosto asettaisi aikarajan poikkeamiselle ja voisi komission suosituksesta pidentää aikaa, jona jäsenvaltiot voisivat poiketa nettomenopolulta, jos tilanne jatkuisi. Pidentäminen voisi tehdä useammin kuin kerran mutta vain enintään vuodeksi kerrallaan.

#### *VI LUKU: Taloudellinen vuoropuhelu, 26–29 artiklat*

Ehdotuksen 26 artiklassa säädetään Euroopan parlamentin, talous- ja rahoituskomitean, talouspoliittista komitean, työllisyyskomitean ja sosiaalisen suojelun komitean osallistumisesta eurooppalaiseen ohjausjaksoon.

Ehdotuksen 27 artiklassa todetaan, että neuvoston olisi pääsääntöisesti noudatettava komission suosituksia ja ehdotuksia tai julkisesti selitettävä poikkeava kantansa.

Ehdotuksen 28 artiklassa todetaan, että neuvoston antaessa jäsenvaltiolle politiikkatoimia koskevan suosituksen, jos olisi olemassa merkittävä riski poikkeamisesta nettomenopolulta, Euroopan parlamentti voisi tarjota kyseiselle jäsenvaltiolle mahdollisuuden osallistua näkemysten vaihtoon.

Ehdotuksen 29 artiklassa säädetään neuvoston ja komission säännöllisestä tiedottamisesta Euroopan parlamentille asetuksen soveltamisesta.

#### *VII LUKU: Yhteys asetukseen (EU) N:o 1176/2011, 30 artikla*

Ehdotuksen 30 artiklassa säädetään asetuksen suhteesta makrotalouden epätasapainoa koskevaan menettelyyn. Jos jäsenvaltio ei panisi täytäntöön keskipitkän aikavälin suunnitelmaansa sisältäviä makrotalouden epätasapainoa koskevan menettelyn kannalta merkityksellisiä uudis-

tus- ja investointisitoumuksia ja jos komissio katsoisi, että kyseisessä jäsenvaltiossa olisi liiallinen epätasapaino, sovellettaisiin makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta annetun asetuksessa (EU) N:o 1176/2011, jäljempänä MIP-asetus, säädettyä menettelyä. Jäsenvaltion, jolle liiallista epätasapainoa koskeva menettely olisi avattu, olisi toimitettava päivitetty suunnitelma, jonka olisi noudatettava MIP-asetuksessa tarkoitettua suositusta. Neuvoston olisi MIP-asetuksen mukaisesti arvioitava päivitetty suunnitelma komission arvioinnin perusteella kahden kuukauden kuluessa sen toimittamisesta. Tarkistetun suunnitelman täytäntöönpanon seuranta ja arviointi olisi tehtävä asetusehdotuksen ja MIP-asetuksen mukaisesti.

#### *VIII LUKU: Yhteys asetukseen (EU) N:o 472/2013, 31 artikla*

Ehdotuksen 31 artiklassa säädetään asetusehdotuksen suhteesta alustavien talousarviosuunnitelmien seurantaa ja arviointia sekä euroalueen jäsenvaltioiden liiallisen alijäämän tilanteen korjaamisen varmistamista koskevista yhteisistä säännöksistä annettuun asetukseen (EU) N:o 473/2013. Jäsenvaltion, joka olisi tiukennetussa valvonnassa, olisi otettava huomioon kaikki sille asetusehdotuksen perusteella annetut suositukset hyväksyessään toimenpiteitä, joiden tarkoituksena olisi puuttua rahoitusvakaudelle vaikeuksia aiheuttaviin tai mahdollisesti aiheuttaviin syihin. Jos jäsenvaltioon sovellettaisiin makrotalouden sopeutusohjelmaa, sen ei tarvitsisi toimittaa keskipitkän aikavälin suunnitelmaa ja vuotuista edistymisraporttia.

#### *IX LUKU: Siirretty toimivalta, 32–33 artiklat*

Ehdotuksen 32 artiklan mukaan komissio voisi hyväksyä delegoituja säädöksiä liitteiden II–VII muuttamiseksi.

Ehdotuksen 33 artiklassa säädetään komissiolle annettavan delegoitujen säädösten antamista koskevasta toimivallasta.

#### *X LUKU: Yleiset säännökset, 34–38 artiklat*

Ehdotuksen 34 artiklan mukaisesti komissio varmistaisi jatkuvan vuoropuhelun jäsenvaltioiden kanssa asetuksen tavoitteiden mukaisesti. Tätä varten komissio tekisi erityisesti tarkastuskäyn-  
tejä, joiden tarkoituksena olisi arvioida jäsenvaltion sosioekonomista tilannetta ja tunnistaa tämän asetuksen tavoitteiden noudattamiseen liittyvät riskit tai vaikeudet.

Ehdotuksen 35 artiklan mukaan komissio voisi suorittaa paikan päällä tapahtuvia valvontakäyntejä jäsenvaltioihin, joihin sovellettaisiin asetuksen nojalla annettuja suosituksia.

Ehdotuksen 36 artiklan mukaan komissio toimittaisi [31 päivään joulukuuta 2030] mennessä ja sen jälkeen viiden vuoden välein Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen asetuksen soveltamisesta ja liittäisi siihen tarvittaessa ehdotuksen tämän asetuksen muuttamiseksi.

Ehdotuksen 37 artiklan mukaan asetus (EY) N:o 1466/97 kumottaisiin. Ehdotuksen 38 artiklassa on voimaantulosäännös.

Asetusehdotuksen liitteessä I määritetään tarkemmin vaatimukset tekniselle uralle. Liitteessä II tarkennetaan keskipitkän aikavälin suunnitelmien tietovaatimuksia ja liitteessä III vuosittaisten seurantaraporttien tietovaatimuksia. Liitteessä IV kerrotaan seurantatilin toiminnasta. Liitteessä V kuvataan komission uskottavuusanalyysin menetelmää viitaten vuoden 2022 velkakestävyysraporttiin. Liitteessä VI kuvataan unionin yhteiset prioriteetit ja liitteessä VII esitetään kehikko uudistusten ja investointien arvioimiseen sopeutusjakson pidentämiseksi.

### Korjaavaa osaa koskevan asetuksen muutos

Ehdotuksen 1 artikla sisältää voimassa olevaan asetukseen esitetyt muutokset.

Artiklan 1 kohdan mukaan nykyisen asetuksen 1 ja 2 artiklat korvattaisiin uusilla 1 ja 2 artikloilla. 1 artikla määrittää asetuksen, joka vahvistaa säännökset, joilla nopeutetaan ja selkeytetään liiallisia alijäämiä koskevaa menettelyä julkistalouden liiallisten alijäämien estämiseksi ja alijäämien korjaamisen nopeuttamiseksi silloin, kun niitä esiintyy. Muutokset 1 artiklaan koskisivat asetuksessa käytettäviä määritelmiä.

2 artiklan 1 kohdassa muutettaisiin liiallisen alijäämän poikkeuksellisuuden käsitettä niin, että viitearvon ylittävää alijäämää voitaisiin pitää poikkeuksellisenä, jos neuvosto olisi todennut vakavan euroalueen tai EU:n laskusuhdanteen ennaltaehkäisevää osaa koskevan asetuksen mukaan tai jos se johtuisi poikkeuksellisista olosuhteista, jotka eivät ole jäsenvaltion hallittavissa ja joilla on suuri vaikutus julkisyhteisöjen rahoitusasemaan. Viitearvon ylittävää alijäämää olisi lisäksi pidettävä väliaikaisena, jos komission ennusteet julkistalouden kehityksestä osoittaisivat, että alijäämä ei enää ylittäisi viitearvoa vakavan taloudellisen taantumun tai poikkeuksellisten olosuhteiden päätyttyä. Artiklan 1a kohdassa todetaan, että julkisen velan viitearvon ylittävän jäsenvaltion velkasuhteen (julkinen velka / bruttokansantuote) nähtäisiin supistuvan ja lähestyvän viitearvoa SEUT 126(2) artiklan b kohdan mukaan tarpeeksi nopeasti, mikäli jäsenvaltio noudattaisi nettomenopolkuaan. Tarkemmat vaatimukset velan vähentämiselle (ml. ns. 1/20-sääntö) poistettaisiin 1a kohdasta.

2 artiklan 2 kohdassa päättäessään onko liiallista alijäämää olemassa, komissio ja neuvosto voisivat arvioida johtuuko viitearvon ylittäminen vakavasta taloudellisesta taantumasta, joka on poikkeuksellinen perussopimuksen 126 artiklan 2 kohdan perusteella, jolloin neuvosto toteaa poikkeuksellisten olosuhteiden vallitsemisen perustuen ennaltaehkäisevän osan lainsäädännön artiklaan 25. Voimassa olevan asetuksen 2 kohdasta poistettaisiin määritelmä liittyen poikkeukselliseen viitearvon ylittymiseen johtuen vuotuisen bruttokansantuotteen määrän negatiivisesta kasvuvauhdista tai tuotannon supistumisesta pitkittyneen ajanjakson aikana vuotuisen bruttokansantuotteen määrän kasvun ollessa hyvin hidasta suhteessa sen kasvupotentiaaliin.

Artiklan 3 kohtaa muutettaisiin niin, että laatiessaan perussopimuksen 126 artiklan 3 kohdan mukaista kertomusta komissio ottaisi huomioon kohteena olevan jäsenvaltion velkahaasteiden asteen. Velkahaasteet olisivat säännönmukainen avaintekijä liiallisen alijäämän menettelyn avaamisessa, erityisesti niiden ollessa merkittävät perustuen komission viimeisimpään julkaisuun velkakestävyysanalyysiin. Komissio ottaisi lisäksi huomioon kaikki muut 126 artiklan 3 kohdassa tarkoitetut merkitykselliset tekijät kuten voimassaolevassa lainsäädännössä. Kertomuksessa käsiteltäisiin tilanteen mukaan seuraavia näkökohtia: (a) kehitys keskipitkän aikavälin taloudellisessa tilanteessa, erityisesti inflaation ja suhdanteen kehitys verrattuna nettomenopolun oletuksiin; (b) kehitys keskipitkän aikavälin julkistalouden rahoitusasemassa, mukaan lukien erityisesti poikkeaminen nettomenopolulta vuositason sekä kumulatiivisesti kontrollitilin perusteella sekä johtuuko poikkeaminen merkittävästä taloudellisesta taantumasta euroalueella tai koko EU-alueella tai poikkeuksellisista olosuhteista, joilla on merkittävä vaikutus julkiseen talouteen ja joita julkinen sektori ei voi hallita. Lisäksi tarvittaessa huomioitaisiin poikkeaminen teknisestä urasta määriteltäessä poikkeaman suuruutta; (c) julkisen sektorin velka-aseman tilanteen kehitys, sen rahoitus ja liittyvät riskitekijät, erityisesti velkojen maturiteettirakenne, valuuttayksikkö ja ehdolliset vastuut; (d) uudistusten ja investointien toimeenpano, erityisesti liittyen makrotaloudellisten epätasapainojen estämiseen ja korjaamiseen sekä unionin yleiseen kasvu- ja työllisyysstrategiaan, sisältäen NextGenerationEU:n tukemat ja yleiset julkisen talouden laatu- ja parantavat toimet, erityisesti liittyen kansallisten budjettikehysten tehokkuuteen. Muutok-

sena voimassa olevaan asetukseen kertomuksessa ei tarkasteltaisi muun muassa enää (a)-kohdassa potentiaalista kasvua, (b)-kohdassa keskipitkän aikavälin tavoitteeseen tähtäävää sopeutamista koskevia tietoja ja perusjäämän tasoa ja (c)-kohdassa ei eriteltäisi esimerkiksi joitain rahoitussektoriin, väestön ikääntymiseen ja yksityiseen velkaan liittyviä riskitekijöitä. (d)-kohta on kokonaan uusi lisäys 2 artiklan 3 kohtaan.

Komissio ottaisi asianmukaisesti ja nimenomaisesti huomioon myös muut tekijät, joita kyseinen jäsenvaltio pitäisi merkityksellisinä arvioitaessa kokonaisvaltaisesti alijäämä- ja velkakriteerien noudattamista ja jotka jäsenvaltio olisi esittänyt neuvostolle ja komissiolle. Tässä yhteydessä tarkasteltaisiin erityisesti kansainvälisen solidaarisuuden edistämiseen ja unionin poliittisten tavoitteiden saavuttamiseen tarkoitettua rahoitusta. Uutena elementtinä muutetussa asetuksessa kyseisen jäsenvaltion komissiolle lähettämässä selvityksessä olisi kansallisten itsenäisten finanssipolitiikan valvojen arvion sisällyttäminen merkityksellisistä tekijöistä.

2 artiklan 4 kohta säilyisi muuttumattomana ja 5 kohtaa muutettaisiin niin, että komissio ja neuvosto voisivat arviossaan päättää olla toteamatta liiallisen alijäämän tilannetta jäsenvaltion poikkeudessa hyväksytysti nettomenopolulta euroaluetta tai koko unionia koskevan vakavan taloudellisen taantuman tapauksessa. 2 artiklan 5 ja 7 kohdista poistettaisiin viittaukset monipilaristen eläkejärjestelmien käyttöönottoon ja niiden rooliin pitkän aikavälin kestävyysedistämässä. 2 artiklan 6 kohta, jossa säädetään tarkemmin merkityksellisten tekijöiden huomioimisesta, säilyisi ennallaan.

Artiklan 2 kohdan mukaan nykyinen 3 artikla korvattaisiin uudella 3 artiklalla. 1 kohtaan lisättäisiin, että talous- ja rahoituskomitean antama perussopimuksen 126 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu lausunto olisi julkistettava. 3 artiklan 3 kohtaan lisättäisiin, että neuvoston SEUT 126 artiklan 6 kohdan mukainen päätös ja sen antamat SEUT 126 artiklan 7 kohdan mukaiset suositukset jäsenvaltiolle liiallisen alijäämän tilanteessa olisi julkistettava.

3 artiklan 4 kohtaa muutettaisiin niin, että neuvoston perussopimuksen 126 artiklan 7 kohdan mukaisessa suosituksessaan neuvoston olisi pyydettävä jäsenvaltiota toimeenpanemaan korjaava nettomenopolku, joka varmistaa julkistalouden alijäämän pysyvän tai siirtyvän viitearvon alapuolelle suosituksessa määritellyn aikarajan puitteissa. Vuosina, joina julkistalouden alijäämän odotetaan ylittävän viitearvon, tulisi korjaavan nettomenopolun olla yhdenmukainen vähintään 0,5 prosentin bruttokansantuotteesta vuosittaisen vähimmäissopeutuksen kanssa. Lisäksi asetusehdotuksessa korjaavan nettomenopolun tulisi myös asettaa velkasuhde uskottavasti laskevalle uralle tai pitää se vakaalla tasolla, kuten kuvattu ennaltaehkäisevän osan lainsäädännön liitteessä 1. Korjaavan nettomenopolun tulisi varmistaa, että ensimmäisen kolmen vuoden aikana tehtävät keskimääräiset vuosittaiset julkisen talouden sopeutustoimet olisivat vähintään yhtä korkeat kuin keskimääräiset vuosittaiset sopeutustoimet koko sopeutusjakson aikana. Voimassa olevassa lainsäädännössä neuvosto kehottaa suosituksessaan jäsenvaltiota saavuttamaan vuotuiset julkistalouden tavoitteet, jotka johtavat jäsenvaltion suhdannekorjatun rahoitusaseman vähimmäisparannukseen, jonka vertailuarvona on 0,5 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen.

3 artiklan uudessa 5 kohdassa (ennen 4 a kohta) todetaan, että asianomaisen jäsenvaltion olisi säädetyt määräajan kuluessa esitettävä neuvostolle ja komissiolle selvitys perussopimuksen 126 artiklan 7 kohdan mukaisen neuvoston suosituksen perusteella toteutetuista toiminnoista. Asetusehdotusta muutettaisiin niin, että selvityksen tulisi lisäksi sisältää itsenäisten finanssipolitiikan valvojen arvio toimenpiteiden riittävyydestä tavoitteiden saavuttamiselle.

3 artiklan 6 kohtaa (ennen 5 kohta) SEUT 126 artiklan 7 kohdan nojalla tarkistetusta suosituksesta, jolla voidaan esimerkiksi pidentää liiallisen alijäämän korjaamiselle asetettua määräaika-

pääsääntöisesti yhdellä vuodella. päivitetäisiin vastaamaan muutettua lainsäädäntöehdotusta poikkeuksellisten olosuhteiden ja yleisen poikkeuslausekkeen osalta.

Asetusehdotuksen 1 artiklan 3 kohdan mukaan 4 artiklasta poistettaisiin neuvoston suosituksen julkistukseen liittyvä kohta, joka siirrettäisiin 3 artiklan 3 kohtaan. Lisäksi 4 artiklaan lisättäisiin 3 artiklan 5 kohdan tarkoittamaan jäsenvaltion selvitykseen liittyen, että jäsenvaltioiden ilmoittamien hallituksen tekemien muiden julkisesti ilmoitettujen toimien olisi oltava tarpeeksi yksityiskohtaisia.

Ehdotuksen 1 artiklan 4 kohdan mukaan 5 artiklassa todettaisiin edelleen, että SEUT 126 artiklan 9 kohdan mukainen neuvoston päätös, jossa osallistuvaa jäsenvaltiota vaaditaan toteuttamaan alijäämää pienentäviä toimenpiteitä, olisi tehtävä kahden kuukauden kuluessa siitä, kun neuvosto on SEUT 126 artiklan 8 kohdan mukaisesti todennut, ettei tuloksellisia toimia ole toteutettu. 5 artiklaa muutettaisiin niin, että neuvoston vaatimus sisältäisi korjaavan nettomenopolun toimeenpanon, 0,5 prosentin vuosittaisen vähimmäissopeutuksen vertailuarvon, velkasuhteen uskottavasti laskevan uran tai pysymisen vakaalla tasolla, sekä vaatimuksen suhteellisuudesta (eli ensimmäisen kolmen vuoden aikana tehtävät keskimääräiset vuosittaiset julkisen talouden sopeutustoimet olisivat vähintään yhtä korkeat kuin keskimääräiset vuosittaiset sopeutustoimet koko sopeutusjakson aikana). Artiklasta poistettaisiin viittaukset suhdannekorjatun rahoitusaseman vuotuisen vähimmäisparannukseen, jonka vertailuarvona on vähintään 0,5 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen. Lisäksi 5 artiklaa muutettaisiin vastaamaan uusia säännöksiä poikkeuksellisista olosuhteista, mukaan lukien jäsenvaltion kontrollin ulkopuolella olevat poikkeukselliset tilanteet ja yleinen poikkeuslauseke.

Ehdotuksen 1 artiklan 5 kohta koskee asetuksen 6 artiklaa. Artikla säilyisi lähes ennallaan. Artiklaan olisi lisätty viittaus tarpeeksi yksityiskohtaisesti tehtyjen päätösten huomioimisesta.

Asetusehdotuksen 6 kohdan mukaan asetuksen 8 artiklaa muutettaisiin siten, että SEUT 126 artiklan 12 kohtaan perustuva neuvoston päätös joidenkin tai kaikkien päätösten kumoamisesta tehtäisiin vain siinä tilanteessa, että alijäämä olisi laskenut budjettiennusteissa kestävästi alle viitearvon. Päätös tehtäisiin vain, jos velkakriteerin perusteella avatuissa liiallisen alijäämän menettelyissä jäsenvaltion todettaisiin noudattaneen neuvoston asettamaa korjaavaa nettomenopolkua kahden edeltävän vuoden ajan ja sen ennustettaisiin jatkavan noudattamista seuraavana vuonna komission ennusteen perusteella.

Asetusehdotuksen 1 artiklan 7 kohdan mukaan asetuksen 9 artikla säilyisi sisällöltään muuttumattomana, mutta sen muotoiluun olisi tehty pieniä korjauksia.

Artiklan 8 kohdan mukaan asetuksen 10 artikla säilyisi sisällöltään muuttumattomana, mutta sen muotoiluun olisi tehty pieniä korjauksia.

Asetusehdotuksen 1 artiklan 9 kohdan mukaan asetuksen 10 a artiklassa määriteltäisiin komission ja jäsenvaltioiden välinen vuoropuhelu. Komissio pitäisi yllä pysyvää vuoropuhelua jäsenvaltioiden viranomaisten kanssa tämän asetuksen tavoitteiden mukaisesti. Tätä tarkoitusta varten komissio tekisi erityisesti valvontakäyntejä arvioidakseen jäsenvaltion senhetkistä taloudellista tilannetta ja määrittääkseen mahdolliset riskit tai vaikeudet noudattaa tämän asetuksen tavoitteita sekä mahdollistaakseen keskustelun muiden asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa, sisältäen kansalliset itsenäiset finanssipolitiikan valvojat. Keskustelut muiden asiaankuuluvien sidosryhmien, mukaan lukien itsenäisten finanssipolitiikan valvojien kanssa, olisi lisäys 10 a artiklan 1 kohtaan.

Asetuksen 10 a artiklan 2 kohtaan lisättäisiin, että neuvoston SEUT 126 artiklan 9 kohdan antaman huomautuksen perusteella, komissio tekisi valvontakäynnin kyseiseen jäsenvaltioon keskustellakseen mitä toimenpiteitä jäsenvaltio tekee vastatakseen pakollisiksi arvioituihin toimenpiteisiin. Komissio voisi esittää arvionsa jäsenvaltion julkisen talouden ja talouden tilasta eduskunnan tai parlamentin pyynnöstä.

Ehdotuksen 1 artiklan 10 kohdassa asetuksen 12 artiklaa muutettaisiin siten, että sakko voisi suurimmillaan olla 0,05 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen kuuden kuukauden jaksolla ja tulisi maksettavaksi kuuden kuukauden välein, kunnes neuvosto arvioisi jäsenvaltion tehneen tuloksellisia toimia vastauksena 126 artiklan 9 kohdan mukaisiin vaatimuksiin. Jokaisessa sakon määräämistä seuraavassa kuuden kuukauden jaksossa siihen asti, kunnes päätös liiallisen alijäämän olemassaolosta olisi kumottu, neuvosto arvioisi, olisiko kyseinen osallistuva jäsenvaltio toteuttanut tuloksellisia toimia perussopimuksen 126 artiklan 9 kohdan mukaisen neuvoston vaatimuksen noudattamiseksi. Tässä puolivuositaisessa arvioinnissa neuvosto päättäisi perussopimuksen 126 artiklan 11 kohdan mukaisesti tehostaa seuraamuksia, jollei kyseinen osallistuva jäsenvaltio olisi noudattanut neuvoston vaatimusta. Sakkojen kertyvä summa ei saisi ylittää 0,5:tä prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen. Aiemmin sakkojen suuruudeksi oli määrätty 0,2 prosenttia bruttokansantuotteesta ja muuttuva osuus, ja yksittäisen sakon enimmäismäärä oli 0,5 prosenttia bruttokansantuotteesta. Sakon määräytymistä seurattaisiin vuosittain.

Ehdotuksen 1 artiklan 11 mukaan asetuksen 14 ja 15 artiklat säilyisivät sisällöltään muuttumattomana, mutta niiden muotoiluihin olisi tehty pieniä korjauksia.

Ehdotuksen 1 artiklan 12 kohdan mukaan asetuksen 16 ja 17 artiklat kumottaisiin. Artikla 16 koskee sakkojen maksamista Euroopan rahoitusvakausvälineelle tai perustettavalle Euroopan vakausmekanismille. Artikla 17 koskee Yhdistyneiden Kuningaskuntien erityisjärjestelyitä.

Asetusehdotuksen 1 artiklan 13 kohdan mukaan asetuksen komission kertomuksen antamista koskevan 17 a artiklaa muutettaisiin. Komissio julkaisisi viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2030 ja sen jälkeen joka viides vuosi asetuksen soveltamisesta kertomuksen, jonka sisältö olisi edelleen tällä hetkellä voimassa olevan asetuksen mukainen.

Ehdotuksen 1 artiklan 14 kohdan mukaan asetukseen lisättäisiin uusi 17 b artikla. Artiklan mukaan neuvosto hyväksyisi asetuksen voimaantulopäivänä komission suosituksen pohjalta uudistetun SEUT-sopimuksen 126 artiklan 7 kohdassa tarkoitetun suosituksen tai uudistetun ilmoituksen 129 artiklan 9 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen jäsenvaltioille, joita jo koskee 126 artiklan 7 kohdan suositus tai 126 artiklan 9 kohdassa tarkoitettu ilmoitus, ja jotka ovat tehneet tuloksellisia toimia. Uudistettu suositus tai ilmoitus toimisi yhdessä ennaltaehkäisevän osan 16 artiklan kanssa nettomenopolun asettamisen perustana.

Asetusehdotuksen 2 artikla sisältää asetuksen voimaantulosäännöksen.

#### Budjettikehysdirektiivi

Voimassa olevan budjettikehysdirektiivin 2 artiklan 1 kohdassa julkisyhteisöjen alasektorin määritelmää muutettaisiin vastaamaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 549/2013 liitteessä A olevaa julkisyhteisöjen alasektorin määritelmää. 2 artiklan 2:

- a) kohdassa muutettaisiin julkisen talouden tilinpitoa ja tilastotietojen raportointia koskevat järjestelmät muotoon julkisen sektorin tilinpitoa ja tilastotietojen raportointia koskevat järjestelmät;

- e) kohdassa tarkennettaisiin julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteiden olevan kansallisia;
- lisättäisiin alakohta h) jolla määriteltäisiin itsenäiset finanssipolitiikan valvojat sekä niiden funktionaalinen riippumattomuus budjetin valmistelusta vastaavista viranomaisista. Itsenäiset finanssipolitiikan valvojat ja niiden vastuut olisi määritelty tarkemmin ehdotuksen uudessa artiklassa 8.

Direktiivin 3 artiklaa muutettaisiin siten, että siinä lueteltaisiin jäsenvaltioiden tilinpidolliset ja tilastolliset vastuut. Jäsenvaltioilla olisi vuoteen 2030 mennessä oltava integroidut, kattavat ja kansallisesti yhdenmukaistetut suoriteperusteiset kirjanpitojärjestelmät. Jäsenvaltioiden tulisi julkaista neljännesvuosikohtaiset velka- ja alijäämätietonsa eritellen valtionhallinnolle, osavaltiohallinnolle, paikallishallinnolle ja sosiaaliturvarahastoille. Aikaisemmin vaatimuksessa osa tilastoista julkaistiin kuukausikohtaisesti.

Direktiivin 4 artiklan 1 kohtaan lisättäisiin kirjaus vuotuisesta ja monivuotisesta julkisen talouden suunnittelusta. Artiklan 1 kohtaan on lisätty vaatimus, että itsenäisten finanssipolitiikan valvojien olisi laadittava tai hyväksyttävä ennusteet. Mahdolliset merkittävät erot ennusteissa jäsenvaltion ja komission välillä olisi selitettävä erojen kuvailun sijaan. Artiklasta poistettaisiin vaatimus ennusteiden yhteydessä tehtävästä herkkyysanalyysistä, samoin kuin ennusteiden yksityiskohtien julkistaminen.

Direktiivin 5 artiklassa edellytetään, että jäsenvaltioilla tulisi olla omat finanssipoliittiset säännöt, jotka tehokkaasti edistäisivät SEUT-sopimuksen vaatimusten noudattamista finanssipoliittisessa monivuotisessa suunnittelussa. Artiklan muotoilua olisi muutettu niin, että se sidottaisiin voimakkaammin vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevän osan lainsäädäntöön.

Ehdotuksen 6 artiklan muutoksessa itsenäisten finanssipolitiikan valvojien asemaa selkeytettäisiin ja vahvistettaisiin finanssipoliittisten sääntöjen noudattamisen valvonnassa. Numeeristen finanssipoliittisten sääntöjen mahdolliset poikkeuslausekkeet sidottaisiin voimakkaammin vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevän osan lainsäädäntöön. Poikkeuslausekkeiden voimassaololle olisi asetettava selkeät aikarajat.

Muutettavaksi ehdotettu 7 artikla määritteli vuotuisen budjetoinnin yhteensopivuuden maa-kohtaisten numeeristen finanssipoliittisten sääntöjen kanssa.

Direktiivin 8 artikla muutettaisiin täysin. Uudessa 8 artiklassa määriteltäisiin itsenäiset finanssipolitiikan valvojat ja niiltä vaadittavat ominaisuudet. Jäsenvaltioiden tulisi varmistaa, että itsenäiset finanssipolitiikan valvojat määriteltäisiin kansallisessa laissa, säädöksissä tai muissa hallinnollisissa sitovissa pykälissä ja että ne olisivat toiminnallisesti itsenäisiä budjetin valmistelusta vastaavista viranomaisista. Itsenäisten finanssipolitiikan valvojien tulisi koostua jäsenistä, jotka olisi valittu läpinäkyvästi perustuen kokemukseen ja osaamiseen julkistaloudessa, makrotaloudessa tai budjetin hallinnoinnissa. Valvojat eivät ottaisi ohjeita jäsenvaltion budjetin valmistelusta vastaavilta viranomaisilta tai muilta julkisilta tai yksityisiltä yhteisöiltä. Valvojien olisi pystyttävä viestimään julkisesti arvionsa ja mielipiteensä ajallaan. Niillä olisi oltava tarvittavat ja vakaat resurssit tehtäviensä tehokkaaseen täyttämiseen. Valvojilla olisi oltava riittävä pääsy tehtäviensä täyttämiseen olennaiseen tietoon. Valvojien olisi myös oltava vakituisesti ulkoisten arviointien kohteena.

Artiklassa säädettäisiin myös itsenäisten finanssipolitiikan valvojien tehtävistä. Näitä olisivat muiden muassa hallituksen keskipitkän aikavälin suunnitteluun käytettävien vuosittaisten ja

monivuotisten ennusteiden tekeminen tai budjetista vastaavien viranomaisten ennusteiden vahvistaminen, hallituksen keskipitkän aikavälin suunnitelmien taustalla käytettävien velkakestävyysarvion tekeminen tai budjetista vastaavien viranomaisten arvion vahvistaminen sekä EU:n talouspoliittisen kehikon sääntöjen noudattamisen valvominen. Jäsenvaltioiden tulisi varmistaa, että budjetista vastaavat viranomaiset noudattaisivat itsenäisten finanssipolitiikan valvojien suosituksia ja arvioita, tai julkaisisivat perustelunsa noudattamatta jättämiselle kuukauden kuluessa suosituksen tai arvion antamisesta.

Artikla 9 määritteli keskipitkän aikavälin budjettikehikon, jossa minimiaikaikkunaa pidenneen neljään vuoteen aikaisemmasta kolmesta. Keskipitkän aikavälin budjettikehikkoihin tulisi sisältyä selkeät ja läpinäkyvät monivuotiset budjettitavoitteet julkisen sektorin alijäämästä, velasta ja muista julkisen talouden tilaa kuvaavista indikaattoreista, kuten menoista, jotta kehikot olisivat yhteensopivia maakohtaisten numeeristen finanssipoliittisten sääntöjen kanssa, kuten kuvattu luvussa 4 sekä vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevän osan lainsäädännössä. Keskipitkän aikavälin budjettikehikkojen tulisi lisäksi sisältää muuttumattoman politiikan ennusteet julkisen sektorin kaikista merkittävistä meno- ja tuloeristä, kuvaus kaikesta keskipitkän aikavälin politiikasta, sisältäen investoinnit ja uudistukset, jolla odotettaisiin olevan vaikutuksia julkiseen talouteen sekä kestäväan ja osallistavaan talouskasvuun. Erät tulisi jakaa merkittäviin tuloihin ja menoihin, jotka osoittaisivat kehityksen kohti kansallista keskipitkän aikavälin budjettitavoitetta verrattuna muuttumattoman politiikan ennusteeseen. Lisäksi kehikon tulisi sisältää arvio siitä, miten keskipitkän ja pitkän aikavälin vaikutukset julkistalouteen vaikuttavat julkisen sektorin keskipitkän ja pitkän aikavälin kestävyys- ja osallistavaan talouskasvuun. Arvioiden tulisi mahdollisuuksien mukaan sisältää ilmastonmuutoksen makrotaloudelliset ja finanssipoliittiset riskit sekä ilmastonmuutokseen sopeutumisen ja ilmastonmuutoksen hillitsemisen politiikkatoimien vaikutukset julkiseen talouteen keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä.

Direktiivin 10 artiklan mukaan vuotuisen budjetoinnin tulisi olla yhteensopiva kansallisten keskipitkän aikavälin budjettitavoitteiden kanssa. Poikkeamat yhteensopivuudesta tulisi selittää.

Direktiivin 11 artiklan muutoksen mukaan direktiivi ei estäisi jäsenvaltion uutta hallitusta muuttamasta keskipitkän aikavälin budjettisuunnitelmaa politiikkaprioriteettiensa mukaan. Uuden hallituksen olisi esitettävä erot vanhan ja uuden keskipitkän aikavälin budjettisuunnitelman välillä.

Muutettavan 12 artiklan mukaan jäsenvaltioiden olisi varmistettava tehtyjen toimenpiteiden johdonmukainen toteutuminen julkisyhteisöjen kaikilla alasektoreilla ja kattaa alasektorit laajasti. Tämä edellyttäisi jäsenvaltioilta erityisesti julkisen sektorin tilinpitosääntöjen ja -menetelyjen johdonmukaisuutta ja perusteena olevien tietojen keruu- ja käsittelyjärjestelmien eheyttä.

Aikaisemman 14 artiklan korvaavan uuden 14 artiklan mukaan jäsenvaltioiden olisi vuotuisten ja monivuotisten talousarviomenettelyjen puitteissa yksilöitävä ja esiteltävä kaikki julkisyhteisöjen elimet ja rahastot, jotka eivät ole osa säännönmukaisia talousarvioita. Julkisyhteisöjen elinten ja rahastojen yhdistetty vaikutus julkisyhteisöjen saamisiin ja velkoihin olisi esiteltävä. Jäsenvaltioiden olisi julkaistava läpinäkyvällä menetelmällä yksityiskohtaiset tiedot verotukien vaikutuksesta tuloihin. Jäsenvaltioiden olisi kaikkien julkisyhteisöjen alasektoreiden osalta julkaistava asiaankuuluvat tiedot mahdollisista sitoumuksista, joilla olisi potentiaalinen tuntuva vaikutus julkisen talouden budjetteihin, mukaan lukien valtion takaukset, järjestämättömät lainat ja julkisten yritysten toiminnasta aiheutuvat vastuut. Jäsenvaltioiden olisi myös julkaistava tiedot julkisyhteisöjen osallistumisesta yksityisten ja julkisten yritysten pääomaan taloudellisesti merkittävien määrien osalta.

Uusi 14 a artikla sisältäisi säännöksen komission kertomuksesta direktiivin tehokkuudesta sekä kertomuksesta julkisen talouden kirjanpidon tilasta ja tulevista kehityssuunnista.

Direktiivin 15 artikla sisältäisi direktiivin täytäntöönpanoa koskevat säännökset. Täytäntöönpanon määräaika ei artiklassa ole määritetty.

Voimassa olevan direktiivin 16 artikla, joka koskee komission kertomusta direktiivin asianmukaisuudesta, kumottaisiin.

### **3 Ehdotuksen oikeusperusta ja suhde suhteellisuus- ja toissijaisuusperiaatteisiin**

#### **3.1 Oikeusperusta**

Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan oikeusperustan valinnan on perustuttava objektiivisiin seikkoihin, jotka voivat olla tuomioistuimen suorittaman valvonnan kohteena ja joihin kuuluvat erityisesti toimen tarkoitus ja sisältö.

Ennaltaehkäisevää osaa koskevan asetusehdotuksen oikeusperusta on monenkeskistä valvontaa koskeva SEUT 121 artiklan 6 kohta. Kyseisen määräyksen mukaan Euroopan parlamentti ja neuvosto voivat tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen annetuilla asetuksilla antaa yksityiskohtaiset säännöt 3 ja 4 kohdassa tarkoitettua monenvälisestä valvontamenettelystä. Neuvosto tekee ratkaisunsa määräenemmistöllä. Oikeusperusta vastaa uudella asetuksella kumottavaksi ehdotetun asetuksen (EY) N:o 1466/97 oikeusperustaa. Komissio perustelee kyseisen oikeusperustan käyttöä sillä, että asetuksen tavoitteena on jäsenvaltioiden talouspolitiikkojen koordinointi ja talousarvioiden monenvälinen valvonta.

Korjaavaa osaa koskevan asetusehdotuksen oikeusperusta on SEUT 126 artiklan 14 kohdan toinen alakohta, jonka mukaan neuvosto antaa yksimielisesti erityisessä lainsäätämisyjärjestyksessä sekä Euroopan parlamenttia ja Euroopan keskuspankkia kuultuaan aiheelliset säännökset, joilla [liiallisia alijäämiä koskevasta menettelystä tehty] pöytäkirja korvataan. Kyseinen määräys on myös voimassa olevan korjaavaa osaa koskevan asetuksen (EY) N:o 1467/97 oikeusperusta.

Budjettidirektiiviä koskevan ehdotuksen oikeusperusta on SEUT 126 artiklan 14 kohdan kolmas alakohta, jonka mukaan neuvosto vahvistaa määräenemmistöllä komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan yksityiskohtaiset säännöt ja määritelmät mainitun pöytäkirjan määräysten soveltamisesta. Komissio perustelee oikeusperustan käyttöä sillä, että jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksiin kohdistuvien vaatimusten vahvistamisella pyritään tukemaan alijäämien välttämistä koskevaa unionin politiikkaa.

Valtioneuvoston arvion mukaan ehdotusten oikeusperustat on asianmukaisesti valittu.

#### **3.2 Toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaate**

Valtioneuvoston arvion mukaan ehdotukset ovat toissijaisuusperiaatteen mukaisia. Kyse on jo olemassa olevan sääntelyn muuttamisesta, eivätkä jäsenvaltiot voi yksin saavuttaa suunnitellun toiminnan tavoitteita riittävällä tavalla. Ehdotetut jäsenvaltioiden talouspolitiikkojen yhteensovittamiseen, monenväliseen valvontaan ja liiallisten alijäämien menettelyyn liittyvät toimet voidaan niiden laajuuden ja vaikutusten vuoksi toteuttaa paremmin unionin tasolla.

Suhteellisuusperiaatteen mukaan käytettävät keinot, eli unionin toiminnan sisältö ja muoto, eivät saa ylittää sitä, mikä on tarpeen perussopimuksissa määrättyjen tavoitteiden saavuttamiseksi. Komission ehdotus ennaltaehkäisevästä osasta ei sisällä varsinaista arviointia suhteellisuusperiaatteen täyttymisestä. Ehdotuksen perusteluissa tyydytään toteamaan, että ehdotus noudattaa SEU 5 artiklan suhteellisuusperiaatetta, eikä se ylitä sitä, mikä on ehdotuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarpeen. Ennaltaehkäisevää osaa koskevan asetusehdotuksen suhteellisuusperiaatteen mukaisuutta on arvioitava suhteessa asetusehdotuksen tavoitteeseen, joka on talouspolitiikan yhteensovittaminen. Ehdotus sisältää jäsenvaltioiden talouspolitiikkojen yhteensovittamisesta koskevan uuden kehikon, joka perustuu jäsenvaltioiden komission teknisen uran pohjalta laatimiin kansallisen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisiin suunnitelmiin. Jatkoneuvotteluissa on pyrittävä varmistumaan, että suunnitelmien sisältö vastaisi tavoitetta talouspolitiikan yhteensovittamisesta, eikä sisältäisi elementtejä, jotka menevät tätä tavoitetta pidemmälle. Monenvälisen valvonnan ja talouspolitiikan yhteensovittamisen tavoitetta pidemmälle voisivat mennä ainakin sellaiset toimet, joilla puututaan yksittäisen jäsenvaltion talouspolitiikkaan sellaisella yksityiskohtaisuuden tasolla, että sovituilla toimilla ei ole tosiasiallista rajat ylittävää vaikutusta muiden jäsenvaltioiden talouteen.

## **4 Ehdotuksen vaikutukset**

### **4.1 Taloudelliset vaikutukset**

Tilanteessa, jossa maa ei tee tuloksellisia toimia vastauksena 126 artiklan 9 kohdan mukaisiin vaatimuksiin maalle voidaan määrätä sakkoja, joiden kertyvä summa ei saa ylittää 0,5 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen. Määräys sakkojen minimistä poistetaan, ja toimia tarkastellaan puolivuositain. Voimassa olevassa asetuksessa sakkojen suuruudeksi on määrätty 0,2 prosenttia bruttokansantuotteesta ja muuttuva osuus, ja yksittäisen sakon enimmäismäärä oli 0,5 prosenttia bruttokansantuotteesta. Sakon määräytymistä seurataan voimassa olevan asetuksen mukaan vuosittain.

Mahdolliset epäsuorat suotuisat kokonaistaloudelliset vaikutukset voivat syntyä hitaampien sopeutustoimien pienemmästä negatiivisesta kasvuvaiikutuksesta sekä voimassa olevaan asetukseen verrattuna mahdollisesti kestävämpänä talouskasvuna sellaisissa EU:n jäsenvaltioissa, joissa velkasuhde on yli 60 prosenttia. Voimassa olevaan asetukseen verrattuna yli 60 prosentin velkasuhteen maiden velkasuhteet laskisivat ehdotuksen mukaan hitaammin kohti 60 prosentin kynnyksarvoa. Tämä kasvattaa korkeisiin velkatasoihin liittyviä riskejä EU:ssa. Investointien ja uudistusten vaikutukset ovat epävarmoja ja voivat johtaa korkeampiin velka-asteisiin ellei lainsäädäntö sisällä selkeitä turvalausekkeitä joilla velkaantumista hillitään. Ehdotettujen turvalausekkeiden suoraa vaikutusta julkisen talouden kestävyYTEEN on kuitenkin vaikea arvioida.

### **4.2 Lainsäädännölliset vaikutukset**

Asetukset ovat suoraan sovellettavaa oikeutta eivätkä ne edellytä kansallista voimaansaattamista.

Voimassa oleva direktiivi julkisen talouden kehyksistä on pääosin pantu täytäntöön talous- ja rahaliiton vakaudesta, yhteensovittamisesta sekä ohjauksesta ja hallinnasta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta sekä julkisen talouden monivuotisia kehyksiä koskevista vaatimuksista annetun lain (869/2012), jäljempänä finanssipoliittinen laki, 6 §:n asetuksenantovaltuussäännöksellä ja sen nojalla annettulla valtioneuvoston asetus julkisen talouden suunnitelmasta (120/2014). Direktiivimuutos edellyttäne muutos asetuksen.

Direktiivin muutosehdotuksessa esitetään sisällytettäväksi yksityiskohtaisia säännöksiä itsenäisten finanssipolitiikan valvojien asemasta ja tehtävistä. Finanssipoliittisen lain 7 §:n mukaan valtiontalouden tarkastusvirasto valvoo lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista. Tarkemmin valtiontalouden tarkastusviraston finanssipoliittisista tehtävistä ja organisaatiosta määrätään tarkastusviraston työjärjestyksessä. Voimassa olevaa sääntelytapaa saattaa olla tarpeen tarkistaa.

Neuvoston asetus (EY) N:o 1466/97 ehdotetaan kumottavaksi. Finanssipoliittisen lain 3 § sisältää viittauksia kumottavaksi ehdotettuun asetukseen eikä mm. 2 §:n mukaisesti asetettavaa rakenteellisen jäämän tavoitetta tai 3 §:ssä mainittua menettelyä enää jatkossa ole EU-lainsäädännössä olemassa, millä on vaikutusta myös 4 §:än ja 5 §:än. Ehdotettu uusi asetus vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäiseväksi osaksi sisältää säännökset poikkeuksellista olosuhteista ja niiden päättymisestä, joita koskevia säännöksiä finanssipoliittisen lain 4 ja 5 §:ssä on muutettava.

Finanssipoliittinen sopimuksen III Osaston sisältö on asiallisesti sisällytetty komission kolmeen säädösehdotukseen. Jos sopimuksen osapuolet toteavat finanssipoliittisen sopimuksen sisällön tulleen sopimuksen 16 artiklan mukaisesti sisällytetyksi EU-lainsäädäntöön, sopimusosapuolten voivat sopia sopimuksen muuttamisesta tai sen kumoamisesta. Tällöin finanssipoliittista lakia on muutettava tai siitä on kumottava säädösehdotusten käsittelemät säännökset ja tarvittaessa säädettävä niistä erikseen muualla.

## **5 Ehdotuksen suhde perustuslakiin**

Komission ehdotusten keskeisenä tarkoituksena on tehostaa perussopimuksessa vahvistettujen vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisten, jäsenvaltioiden julkista taloutta ja velkaa koskevien vaatimusten noudattamista. Ehdotuksiin sisältyy muun muassa jäsenvaltioihin kohdistuvia uusia sisällöllisiä velvoitteita, kriteerejä ja raportointivelvoitteita.

Liittyessään Euroopan unioniin 1995 Suomi hyväksyi perustamissopimusten määräykset sen osalta, että Suomi välttää liiallisia julkistalouden alijäämiä ja että komissio valvoo jäsenvaltioiden talousarviolatteen ja julkisen velan määrän kehitystä viitearvoin, joissa julkisen talouden alijäämä on enintään 3 prosenttia ja julkinen velka enintään 60 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen. Vastaavasti liittymispäätöksellä Suomi hyväksyi sen, että tilanteessa, jossa jäsenvaltio on rikkonut talouskuria, sitä voidaan vaatia tekemään koroton talletus tai maksamaan sakkoa. Nyt kyseessä olevien komission säädösehdotusten taustalla ovat nämä Suomen osalta liittymisen yhteydessä hyväksytyt velvoitteet, joiden noudattamista on tarkoitus tehostaa.

Suomen liittymissopimusta Euroopan unioniin koskeva voimaansaattamislaki käsiteltiin aikanaan valtiopäiväjärjestyksen 69 §:n 1 momentin mukaisessa ns. supistetussa perustuslainsäätämisyjärjestyksessä sen vuoksi, että sopimuksen katsottiin sisältävän useita silloisten perustuslakisäännösten kanssa ristiriidassa olevia kohtia. Liittymissopimusta koskevan hallituksen esityksen (HE 135/1994 vp) säätämisyjärjestysperusteluissa ja asiasta annetussa eduskunnan perustuslakivaliokunnan lausunnossa (PeVL 14/1994 vp) selvitettiin seikkaperäisesti niitä sopimuskoh-  
tia, joiden katsottiin olevan ristiriidassa perustuslakisäännösten kanssa. Näissä teksteissä ei kuitenkaan tuotu nimenomaisesti esiin niitä talous- ja rahapolitiikkaa koskevia sopimusmääräyksiä, joihin nyt käsillä olevat Euroopan komission säädösehdotukset perustuvat.

Myös Lissabonin sopimus on saatettu Suomessa voimaan supistetussa perustuslainsäätämisyjärjestyksessä ns. poikkeuslakina. Lissabonin sopimusta koskevan hallituksen esityksen (HE 23/2008 vp) säätämisyjärjestysperusteluissa ja asiasta annetussa perustuslakivaliokunnan lausunnossa (PeVL 13/2008 vp) ei käsitellä ehdotusten oikeusperusteina olevia perussopimuskohtia.

Komission säädösehdotukset kytkeytyvät perustuslain 3 §:n 1 momentin ja 7 luvun mukaan eduskunnalle kuuluvaan budjettivaltaan ja siten myös perustuslain 1 §:n mukaiseen täysivaltaisuuteen. Asetusehdotukset ulottavat vaikutuksensa — kattaessaan koko julkisen talouden — myös valtionhallinnon ulkopuolelle perustuslain 121 §:ssä turvattuun kunnalliseen itsehallintoon, 120 §:ssä turvattuun Ahvenanmaan maakunnan itsehallintoon ja osittain myös välilliseen julkishallintoon.

Eduskunnan budjettivallan ydinsisältöä on eduskunnan itsenäinen valta päättää valtion talousarvion sisällöstä ja valvoa sen täytäntöönpanoa. Eduskunnalla on myös toimivalta päättää verolainsäädännöstä sekä valtion lainanotosta ja velanhoidosta. Perustuslain 83 § sisältää perussäännökset eduskunnan päätösvallassa valtion talousarvion osalta. Perustuslain 82 §:ssä säädetään eduskunnan toimivallasta päättää valtion lainanotosta. Eduskunnan budjettivallan kannalta merkityksellisiä säännösehdotuksia ovat erityisesti komission laatima tekninen ura ja sen suhde kansalliseen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteelliseen suunnitelmaan sekä julkistalouden velkasuhdetta koskevat rajoitukset. (ks. esim. PeVL 46/1996 vp vakaussopimusjärjestelmän perustamisesta).

Komission tekninen ura ei ole jäsenvaltioita ehdottomasti sitova, vaan kansallisen finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman nettomenopolku voi olla korkeampi kuin tekninen ura, kunhan suunnitelmassa esitetään pitävät ja todennettavissa olevat perusteet eroille. Talous- ja rahaliiton vakaudesta, yhteensovittamisesta sekä ohjauksesta ja hallinnasta tehdyn sopimuksen III Osaston, Finanssipoliittinen sopimus sisältö on myös asiallisesti sisällytetty komission kolmeen säädösehdotukseen. Perustuslakivaliokunta on arvioinut kyseiseen sopimukseen sisältyvän keskipitkän aikavälin tavoitteen asettamista koskevien määräysten suhdetta eduskunnan budjettivaltaan. Valiokunta katsoo lausunnossaan, että vaikka valiokunta pitää budjettivallan rajoitusta sinänsä merkittävänä, mutta ottaen huomioon unionin perussopimuksissa määritellyt velvoitteet ja nykyiset vakaus- ja kasvusopimuksen asettamat rajoitukset ei uusi sopimusmääräys aiheuta valtiosääntöoikeudelliselta kannalta merkittäviä lisärajoituksia eduskunnan budjettivaltaan (PeVL 37/2012 vp).

Säädösehdotukset eivät aseta kunnallissektorille tai Ahvenanmaan maakunnalle merkittäviä uusia velvoitteita verrattuna voimassa olevaan sääntelyyn. Perustuslakivaliokunta on todennut, ettei nykyinen sääntely ole ongelmallinen kuntien itsehallinnon kannalta (PeVL 49/2010 vp).

Valtioneuvosto katsoo, että säädösehdotukset eivät tuo jäsenvaltioille perussopimuksissa määritelyihin velvoitteisiin nähden merkittäviä muutoksia tai menettelyjä kansallisen talouspolitiikan valvontaan, jotka olisivat valtiosäännön kannalta olennaisia (PeVL 46/1996 vp, PeVL 49/2020 vp). Perussopimusten määräyksiin perustuvina komission lainsäädäntöehdotukset eivät siten sisällä sellaisia poikkeuksia perustuslaista, joita ei olisi jo hyväksytty perussopimusten voimaansaattamislacilla.

## **6 Ahvenanmaan toimivalta**

Ahvenanmaa itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n mukaan tilastot valtakuntaa varten kuuluvat valtakunnan lainsäädäntövaltaan.

Itsehallintolain 44 §:n mukaan maakunnalla on taloudellinen itsehallinto siten kuin siitä itsehallintolaissa säädetään. Maakuntapäivät päättää Ahvenanmaan maakunnan talousarviosta. Tarkemmat säännökset maakunnan talousarviosta annetaan maakuntalaissa.

## **7 Ehdotuksen käsittely Euroopan unionin toimielimissä ja muiden jäsenvaltioiden kannat**

Ehdotusten käsittely Euroopan parlamentissa ei ole alkanut.

Ehdotusten käsittely on alkanut 8.5.2023 neuvoston finanssineuvosten työryhmässä.

## **8 Ehdotuksen kansallinen käsittely**

Ehdotukset sekä niihin liittyvä luonnos valtioneuvoston kirjelmäksi ovat olleet lausunnolla EU-asiain komitean Talouspolitiikan koordinointi ja kansainväliset rahoituskysymykset jaostossa (EU-1) 28.6.-30.6.2023 sekä EU-asioiden ministerivaliokunnan kokouksessa 7.7.2023.

## **9 Valtioneuvoston kanta**

Euroopan unionin tulee siirtyä velkataakkaa kasvattavasta elvytyspolitiikasta ja tulonsiirroista kestävällä pohjalla olevaan kasvupolitiikkaan, jonka perustana on vakaa ja kriisinsietokykyinen talous- ja rahaunioni. Vain vahvan julkisen talouden EU voi pärjätä globaalissa kilpailussa kestävästi ja tarjota kansalaisille kasvavaa hyvinvointia. Kunkin jäsenvaltion on jatkossakin kannettava vastuu omasta julkisesta taloudestaan.

### *Ennaltaehkäisevä osa*

Valtioneuvosto pitää hyödyllisenä komission ehdotusta jäsenmaiden keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisista suunnitelmista julkisen talouden suunnittelun pohjana. Kansallisen omistajuuden kannalta on keskeistä, että kansalliset demokraattiset prosessit huomioidaan suunnitelmien valmistelussa ja niiden muuttamisessa. Jotta jäsenvaltiot sitoutuvat suunnitelmien toimeenpanoon, on tärkeää, että suunnitelmat tehdään hallituskausille. Valtioneuvosto korostaa lisäksi, että kansallisen omistajuuden kannalta on tärkeää, että jäsenvaltioilla olisi liikkumavaraa kansallisessa julkisen talouden sopeutusurien suunnittelussa, myös valittavien mittausten suhteen.

Valtioneuvosto katsoo, että komission esitys velkakestävyuden merkityksen korostamisesta sopeutusurien määrittelyssä on oikeansuuntainen, mutta on kuitenkin tarpeen varmistaa, että velkakestävyysmetodologia on jäsenvaltioiden yhteisesti päättämä ja julkisen talouden sopeutusurat johtavat velan alentumiseen. Tästä syystä on tärkeää varmistaa, että sekä komission teknisiä uria että jäsenvaltioiden suunnitelmien sopeutusraketta koskevat riittävät ns. turvalausekkeet. Vaikka valtioneuvosto on avoin jonkinasteiselle eriyttämiselle jäsenvaltioiden sopeutusurissa, olisi samalla varmistettava tietopohjainen tehokas monenvälinen seuranta ja jäsenvaltioiden tasapuolinen kohtelu. Käytettävien indikaattorien tulisi ensisijaisesti mahdollistaa yhteismitallinen näkymä jäsenvaltioiden velkakestävydestä sekä finanssipoliittinen seuranta EU:n tasolla.

Valtioneuvosto pitää perusteltuna, että merkittävät rakenteelliset uudistukset ja investoinnit suunniteltaisiin myös keskipitkällä aikavälillä osana julkisen talouden suunnittelua. Valtioneuvosto pitää oikeansuuntaisena komission ajattelua siitä, että tekemällä merkittäviä rakenteellisia uudistuksia jäsenmaat voisivat saada lisäsopeutusaikaa, mutta sen tulisi olla kestoltaan rajattu. Valtioneuvosto pitää komission esitystä enintään kolmen vuoden lisäajasta kannatettavana.

Vain jäsenvaltioiden, jotka hakevat pidempää sopeutusaikaa, tulisi antaa EU:lle sitoumuksia rakenteellisista uudistuksista ja investoinneista. Investointien vaikutuksia tulisi arvioida lyhyemmällä ja pidemmällä aikavälillä. Valtioneuvosto huomauttaa, että vaikka myös investointien pidemmän aikavälin julkista taloutta vahvistavat vaikutukset tulisi huomioida, lyhyellä aikavälillä julkiset investoinnit rasittavat julkista taloutta. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että se, millaisia investointeja lisäsopeutusajan perusteeksi voitaisiin hyväksyä, on määritelty selkeästi.

Suomen kannalta keskeistä on, ettei investointeihin pohjautuva sopeutusuran pidentäminen tosiasiassellisesti voi vaarantaa julkisen talouden pitkän aikavälin velkakestävyyttä jäsenvaltioissa. Julkisten investointien hyväksymisen tulisi perustua huolelliseen analyysiin siitä, että ne hillitsisivät julkisia menoja tai parantaisivat potentiaalista kasvua eivätkä syrjäyttäisi yksityisiä investointeja.

Yleisesti valtioneuvosto pitää tärkeänä, että uudistuksille ja investoinneille asetettaisiin selkeät ja läpinäkyvät vaatimukset, jotta varmistettaisiin julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyys. Investointien pitäisi uskottavan tutkimustiedon perusteella voida vähintään arvioida hyödyttävän julkisen talouden tasapainoa niin, että ne maksaisivat itsensä kohtuullisella aikajänteellä.

Valtioneuvosto korostaa, ettei suunnitelmien valmistelun komission kanssa tulisi hidastaa kansallista julkisen talouden päätöksentekoa. Jäsenvaltioilla tulee lisäksi olla riittävästi aikaa yhtäältä suunnitelmien tekemiseen ja toisaalta muiden jäsenvaltioiden suunnitelmien ja monitorointiraporttien arviointiin. Suunnitelmista komission kanssa neuvoteltaessa tulee kunnioittaa monenvälisen seurannan periaatteita jäsenvaltioiden tasapuolinen kohtelu varmistaen.

Valtioneuvosto pitää perusteltuna, että vakaus- ja kasvusopimuksen yleisen poikkeuslausekkeen ja kansallisten poikkeuslausekkeiden käyttöönottoa selkeytetään komission ehdottamalla tavalla, mutta korostaa, että niiden aktivoimisen tulisi olla mahdollista vain erittäin poikkeuksellisissa olosuhteissa.

Esitetty liitteiden muuttaminen komission delegoiduilla säädöksillä ei ole hyväksyttävissä. Liitteisiin sisältyvät keskeiset asiat tulee joko jättää delegoinnin ulkopuolelle tai niistä tulee sopia jälkikäteen jäsenvaltioiden kesken ns. käytännösäännöissä.

#### *Korjaava osa*

Valtioneuvosto pitää myönteisenä alijäämään perustuvan liiallisen alijäämän menettelyn säilyttämistä nykyisellään. Menettely toimii julkisen talouden seurannan perälautana komission sitoutuessa myös sen käyttämiseen. Valtioneuvosto pitää komission esitystä velkaan perustuvan liiallisen alijäämän menettelyn osalta kannatettavana, mutta menettelyä ja sen yksityiskohtia, kuten menettelyyn johtavan poikkeaman koko, on tarpeen selkeyttää. Liiallisen alijäämän menettelyn käynnistämisen automatisointi saattaisi tehostaa jäsenvaltioiden sitoutumista velan alentamiseen.

Valtioneuvosto tukee komission lähtökohtaa, että liiallisen alijäämän menettelyssä olevaa jäsenvaltiota koskevat julkisen talouden korjausvaateet pysyvät pitkälti ennallaan, erityisesti sitä, että vuosina, joina julkistalouden alijäämän odotetaan ylittävän viitearvon, tulisi korjaavan nettomenopolun olla yhdenmukainen vähintään 0,5 prosentin bruttokansantuotteesta vuosittaisen vähimmäissopeutuksen kanssa.

Epäselvyyksien ja tulkinnanvaraisuuden välttämiseksi valtioneuvosto katsoo, ettei kansallisille finanssipolitiikan valvojille tulisi antaa roolia korjaavassa osassa, koska siinä on kyse perussopimukseen perustuvasta julkisen talouden seurannan perälaudasta, josta vastuu on komissiolla ja neuvostolla.

Rahallisiin sanktioihin liittyen valtioneuvosto katsoo, että niiden säilyttäminen on perusteltua, mutta niiden määrää voidaan alentaa komission ehdottamalla tavalla.

#### *Budjettikehysdirektiivi*

Valtioneuvosto katsoo, että jäsenvaltioiden hallinnollisen taakan kasvua tulee välttää, siten valtioneuvosto ei pidä tarkoituksenmukaisena komission jäsenvaltioille ehdottamia uusia raportointivelvollisuuksia eikä kansallisille finanssipolitiikan valvojille ehdotettuja uusia tehtäviä, vaan pitää nykyistä kehikkoa tältä osin riittävänä. Vapaaehtoisuuteen perustuvaa lisäinformaation sisällyttämistä EU-raportointiin voidaan tukea.

Valtioneuvosto pitää itsenäisiä finanssipolitiikan valvojia hyödyllisenä keinona tehostaa kansallisen finanssipolitiikan valvontaa mutta ei pidä perusteltuna sitä, että valvojat osallistuisivat myös finanssipoliittis-rakenteellisten suunnitelmien laadintaan. Riippumattomien finanssipolitiikan valvojien roolin tulisi olla myös jatkossa tarkoin määritelty ja uusien tehtävien pitäisi ensi sijassa rajoittua suunnitelmien toteuttamisen ja kansallisten finanssipolitiikan sääntöjen valvontaan. Myös valvonnassa päällekkäisyyttä komission tekemän valvonnan kanssa tulee välttää.

Nyt sovittavien uusien finanssipolitiikan sääntöjen toimivuutta on arvioitava ennen lisätoimien ehdottamista. Finanssipoliittinen kapasiteetti ei ole ratkaisu kansallisten investointitarpeiden raahoittamiseen tai suhdanteiden vaihtelusta johtuvien ongelmien ratkaisuun.

Elpymisväline oli poikkeuksellinen ja kertaluonteinen ratkaisu, eikä järjestely toimi ennakkotapauksena. Suomi ei hyväksy vastaavan järjestelyn toistamista tai muuttamista pysyväisluonteiseksi.